

**Má česká diplomacie důrazněji nabádat k dodržování lidských práv v zahraničí
ČRo Plus, Pro a proti (5.4.2017)**

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Ruský Petrohrad ochromil v pondělí teroristický útok v místním metru, který se odehrál ve stejný den, kdy se v tomto městě sešel Vladimir Putin a jeho běloruský protějšek Alexandr Lukašenko. Státníci se podle šéfa Kremlu dohodli na narovnávání narušených vztahů. To vše zhruba dva týdny poté, co policie v obou státech rozehnala nevybíravým způsobem velké demonstrace a posléze pozatýkala stovky lidí. Její postup odsoudili zástupci Spojených států amerických, Evropské unie i české diplomacie. V reakci na Twitteru ministerstva zahraničí se objevilo prohlášení, které vyzývá příslušné úřady, aby propustily všechny zadržované občany a respektovali základní práva a svobody. Europoslanci sdružení v lidovecké frakci vyzvali ovšem českou vládu, aby situaci odsoudila razantnějším způsobem. Je to vhodné? Zeptám se za chvíli. Od mikrofonu zdraví Veronika Sedláčková. Našimi hosty jsou ministr zahraničí za ČSSD Lubomír Zaorálek, dobrý den.

Lubomír ZAORÁLEK

Dobrý den přeji.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A europoslanec zvolený za TOP 09 s podporou Starostů, taky člen zmíněné lidovecké frakce v Evropském parlamentu Jaromír Štětina, dobrý den.

Jaromír ŠTĚTINA, europoslanec /nestr. za TOP 09/

Dobrý den.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Štětino, zeptám se tedy nejdřív vás a oba pány požádám na tu první otázku o pokud možno kratší odpověď, posléze se tématu věnujeme podrobněji. A ta základní otázka zní, pane europoslanče, jestli česká vláda tedy podle vás by se měla důrazněji věnovat tomu, co se stalo v Bělorusku a Rusku a protestovat?

Jaromír ŠTĚTINA, europoslanec /nestr. za TOP 09/

Vy jste mluvila o tom, že česká diplomacie odsoudila to, co se odehrálo v březnových dnech to násilí v Rusku a v Bělorusku. Já si myslím, že se to nestalo. Pokud vím, tak jedině dva tweety, který uveřejnil tweet ministerstva zahraničních věcí, odsoudil toto násilí, které tam bylo, ale já si myslím, že to není adekvátní odpověď. To je záležitost, která by vyžadovala buďto tiskovou konferenci, nebo velké tiskové prohlášení, nebo vystoupení pana ministra v televizi, ale tweetovat, to, si myslím, není adekvátní.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Věnujeme se za chvíli, jak jsem slíbila, všem tématům, které jste zmínil, podrobněji. Ale, pane ministře Zaorálku, tedy vaše reakce, měla by být odpověď silnější?

Lubomír ZAORÁLEK

Tady člověk každou chvíli potřebuje nějaké silné reakce. Já teda když mám mluvit o Rusku, Bělorusku, tak musím stejně se nejdřív vyjádřit k tomu, co se stalo v Petrohradu, protože mně tohle připadá naprosto zásadní a já jsem neustále nucen používat diplomatická slova, ale tady si dovolím říci, že já prostě pokládám za svinské, hovadské a odporné to, co se stalo v Petrohradu v metru, bez ohledu na to, kdo za tím stojí. Je to, je to strašné se na to dívat a já vím, že k tomu dochází v poslední době opakovaně, ale připadá mi hrozné, že si na to prostě budeme zvykat. A je mi v této chvíli jedno, jestli se to děje na východ nebo na západ. Můžeme rozebírat ty důvody a spekulovat, co je příčina, ale pro mě je teď podstatné říci, že podobné činy, ať přicházejí odkudkoliv, tak jsou prostě pro mě naprosto odporné. A tohle musím říci a vyjádřím prostě a pokládám to za zásadní velkou účast těm, protože to jsou nevinní lidé, že jo. To bývá tak, ať je to v Paříži, nebo je to, nebo je to v Petrohradě, tak jsou to prostě nevinní lidé. A ti nevinní lidé to jsou lidé, které vy normálně potkáváte a kteří nemají společného nic s žádnými politickými konflikty ani vnitřními, ani vnějšími. A proto mi připadá, že tohle je hrozné a je strašné, že se to stalo. A já tohle musím říct jako první věc.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Díky za to, pane ministře. Jak už jste taky předeslal, tak my se budeme této otázce nebo chceme samozřejmě se věnovat i v tomto našem rozhovoru. Ale znovu bych se vrátila k tomu, co už tady zaznělo na začátku, a to je ten dotaz, zda by mohlo být namísto a je namísto, aby česká diplomacie zareagovala rázněji na to, co se dělo před zhruba dvěma týdny v Rusku a Bělorusku, to jsou ty masové demonstrace a způsob, jakým byly potlačeny, aby reagovala víc silněji.

Lubomír ZAORÁLEK

No, nevím, jestli obecně máme se bavit o tom jako přesně, jaká by měla být síla. Především bych se asi bavil o dvou těch událostech odděleně, protože mi připadá, že ti demonstrující v každé té zemi byli jiní, byla to jiná, je to trochu jiný příběh. Já ale souhlasím s tím, že byly oba dva ty zákroky

neodpovídající a restování lidí, zadržování lidí, a to, co se tam dělo, ať už to byli ti demonstrující mladí v těch městech Ruska, ať už to byli teda ti výrazně teda, bych řekl, starší, ještě včerejší obdivovatelé Lukašenka, kteří docela rádi poslouchali ho v televizi, ale díky tomu vývoji posledních dvou let vlastně se ocitli na ulici a protestovali, teda zvlášť po tom posledním zákoně, to byla ta pokuta...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

O příživnictví.

Lubomír ZAORÁLEK

...ta pokuta za nezaměstnanost, ano, ten poplatek v přepočtu šest tisíc korun českých, který měl každý za měsíc platit, to byla opravdu nehoráznost, protože takhle ty břemeno té klesající životní úrovně spojené s těmi, s tím, že už nebylo schopno Bělorusko platit ceny ropy a plynu a z toho tak klesají, prostě ta ekonomika je víceméně na kolenou. A to, že to řešil Lukašenko tím, že to bylo více opatření, ale řekněme, tím posledním se stala, kde přetekla ta trpělivost, byla ta pokuta za nezaměstnanost, tak to, si myslím, bylo to, co tam ty lidi poslalo do ulic. A najednou jsme viděli v Bělorusku něco, co nebylo zvykem. To byly tisíce lidí. Ale bylo to, opakuji, byli to podle mě ti, kteří ještě nedávno předtím docela Lukašenko akceptovali a volili ho, volili ho v těch volbách, takže to si myslím, v tom je ta zajímavá situace a bylo to asi překvapení i pro ten režim, že ti lidi vyšli. Oni podle mě nebyli tak konfrontačně naladěni jako ti mladí v Rusku. Oni prostě pouze dali najevo, že takhle to dál nejde a že tohle prostě už nechtějí snášet. Byl to protest proti té životní úrovni stále klesající. Ale říkám, to byli lidé, kteří ještě podle mě nedávno byli rozhodnuti tolerovat Lukašenko pro zbytek života. A tady když Lukašenko zpočátku ta, ten režim vlastně v podstatě byl ze začátku opatrný, protože probíhají rozhovory s Evropskou unií, já sám jsem byl vlastně v Minsku a jednal jsem i s Lukašenkem...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

K tomu se také dostaneme. Tak teď přestal být opatrný.

Lubomír ZAORÁLEK

A ano. A teď najednou, ano, když ale začal mít obavu, že tohle mu přeroste přes hlavu, tak se rozhodli, že to jako potlačí a na ty lidi prostě vezmou tím tvrdým způsobem. Takže tohle je ten příběh, a mám dojem, že když mluvíme o Bělorusku, tak mi připadá zcela zásadní ta schůzka, která se nyní odehrála v Petrohradě. Shodou okolností v tom Petrohradě, kde došlo k tomu výbuchu a ne tak daleko od toho výbuchu, a je pro mě dost zásadní, když budeme se bavit o Bělorusku, vědět, což v této chvíli ještě přesně nevíme, co byl výsledek toho rozhovoru mezi Lukašenkem a Putinem, protože pro mě je teď důležité, jestli došlo k tomu, že Rusko akceptovalo to, že dá levnější ropy a zemní plyn a pomůže...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Bělorusku.

Lubomír ZAORÁLEK

...té dotované běloruské ekonomice se dostat z těch. To by pak znamenalo zásadní věci z hlediska dalšího vývoje v Bělorusku i vlastně, takže ty demonstrace vlastně byly možná jakýsi katalyzátor. A teď je otázka, jestli to, co se děje v Petrohradě, jestli nejsou věci, které ukazují, že v Bělorusku může dojít k určité změně toho, jak se ten režim v poslední době choval.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

To je docela obsáhlý rozbor té situace. Pane europoslanče Štětino, vracím se úplně na začátek. Proč podle vás při světle toho, co teď popsal ministr Zaorálek, nestačí, když ministerstvo zahraničí Česka zatweetuje, že, jak jsem taky už uvedla, vyzývá příslušné úřady, aby propustily všechny zadržované a respektovaly základní práva a svobody? V tom je málo obsaženo, je to málo důrazné nebo proč to nestačí?

Jaromír ŠTĚTINA, europoslanec /nestr. za TOP 09/

Ty březnové dny bylo zatčeno, zbito nebo zadrženo skoro tisíc lidí. To není maličkost. A já si myslím vyjádřit se k ní jenom na sociální síti, notabene na Twitteru, to je docela ostuda české zahraniční politiky, pane ministře. Já si myslím, že je potřeba zaujímat zcela jasné stanovisko. Já jsem rád, že katalyzátorem nebyly jenom ty události, které byly v Bělorusku a v Rusku, myslím tím ty demonstrace, ale katalyzátorem pro vás, pane ministře, určitě je ten strašlivý výbuch, který nastal v Petrohradě. Skutečně to byly, to byl nelidský akt hovadský, jak vy jste správně řekl. Ale myslím si, že není třeba čekat na takové strašné události toho, aby se člověk vyjádřil k tomu, co se v Bělorusku a v Rusku děje. Mluvil jste, pane ministře, o tom, že jste mluvil s panem Lukašenkem. Samozřejmě že ty rozhovory s panem Lukašenkem jsou potřebné, ale já bych vám připomenul, že některé chyby, které jsme udělal vy a které udělal Evropský parlament, jsou skutečně osudové. Už únor 2016 byly zrušeny sankce vůči Lukašenkova režimu ze strany Evropské unie. A ty sankce ruší a rozhoduje o tom Rada ministrů zahraničních věcí, to znamená rada ministrů, které se vy zúčastníte. Vy jste tenkrát, pane ministře, hlasoval proti zrušení, vy jste důvěřoval onomu diktátorovi. A to se nakonec vždycky vymstí. Víte, co se například teďka stalo. Diktátorům prostě není možné věřit. A poslední dva diktátoři, ty se setkali právě v Leningradě, to poslední dva diktátoři Evropy, to je Lukašenko a Putin. A z tohoto hlediska se, prosím pěkně, dívejme na ty dva režimy, které spolu spolupracují. Jedině, kdo to potom odnese, je prostý ruský člověk.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Civilisté. V pořadu Pro a proti diskutují ministr zahraničí Lubomír Zaorálek a europoslanec Jaromír Štětina. Pane ministře, máte prostor na reakci.

Lubomír ZAORÁLEK

Ano, děkuji. No, já si myslím, že bychom se na to měli podívat trochu detailněji na to, co se v Bělorusku odehrálo v posledních měsících, protože když jsem říkal, že ti protestující se chovali i celkem mírně v tom Bělorusku, tak to souvisí s tím, že i v té běloruské veřejnosti stále hraje roli obava z nějakého rázného zásahu z ruské strany v poslední době, protože jak je známo, Lukašenko jakoby se snažil ukázat takovou vlídnější tvář směrem k Evropské unii, dokonce i stát podpořil určitou renesanci běloruského národního uvědomění. Jde v tom i určitá reakce na ruský zábor Krymu a východní Ukrajiny z roku 2014. A v poslední době to vypadalo, že dosud spolehlivý spojenec Vladimíra Putina se začal stavět trochu na zadní a především tam došlo k tomu, že on odmítl výstavbu ruské vojenské základny v běloruském Babrujsku, a která by vlastně, to, kdyby se postavilo, tak si dovedete představit, že ten vliv ruský se tím jenom ještě umocní. Takže vlastně ta má jednání s Lukašenkem byla také o tom, že nejenom Lukašenko, ale i ministr Makei vlastně opakovaně, a já jsem se s Makeiem setkal víckrát, dávali najevo, že by velice stáli o to zesílit ty vazby na Evropu a na Evropskou unii a...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A v tomto jste jim chtěl vyjít vstříc, aby se oslabil vliv Ruska?

Lubomír ZAORÁLEK

Nejenom já, nejenom já, ale myslím si, že i celá Evropská unie toto brala jako určitý, jako určitá změnu situace, protože v Bělorusku došlo k propuštění před časem k propuštění všech politických vězňů, a to je přece jenom věc, kterých tam nakonec nebylo tolik v porovnání s jinými zeměmi, které známe a kde ta situace byla už předtím dramaticky horší, tak tady došlo přece jenom ke gestu, které není tak časté, že režim propustil všechny politické vězně, a dával najevo, že chce hledat prostor pro zlepšení a rozšíření vztahu s Evropskou unií a také dával najevo určitou přeorientaci té běloruské ekonomiky na Evropu. Nicméně to je samozřejmě dnes velmi těžká věc, protože stále ještě, a dlouho asi ještě bohužel bude, Bělorusko s Ruskem poměrně zásadně spojeno.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Ve velkém vlivu.

Lubomír ZAORÁLEK

Takže ... ale to jsou všechno věci, které je třeba uvážit, když se zabýváme tím, co se vlastně v Bělorusku stalo a myslím si, že ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A jak by měla reagovat Evropská unie?

Lubomír ZAORÁLEK

Já jsem si jistý, že někteří představitelé Běloruska, třeba zmíním právě ministra Makeje, rozhodně nestály o to, aby se děly věci, které budou Evropskou unii Bělorusku vzdalovat, a pokud by k tomu docházelo, tak to ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Rozumím. Pane ...

Lubomír ZAORÁLEK

... bude jejich jakási osobní porážka. Takže, když se díváte na zemi, tak je dobré se nedívat na ni jenom jako na jeden celek, ale i v té zemi probíhá určitý zápas, i tam probíhá určitý vývoj a tam vlastně ta role vždycky je politika, že hledáte spojence.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Já tomu rozumím. Být ten spojenec.

Lubomír ZAORÁLEK

A vlastně my jsme se snažili tyhle spojence hledat a ty události, pokud to mají vrhnout jinam, tak to pro nás není dobře. Takže já jenom říkám, silné odsouzení a rázná gesta a ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Já bych ráda nechala reagovat pana europoslance Štětino, protože je to důležité, jestli opravdu by možná mohlo být kontraproduktivní, kdyby Evropská unie, potažmo Česko, neukázalo Bělorusku vlídnější tvář v okamžiku, kdy se hraje o to, jestli tam bude větší vliv z Evropy anebo z Ruska?

Jaromír ŠTĚTINA, europoslanec /nestr. za TOP 09/

Já si myslím, že vlídná tvář není namístě po tom, co se odehrávalo v Rusku a Bělorusku.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

To ano, teď, ale teď mluvil pan ministr Zaorálek předtím, že možná jaksí tady byla naděje, že by se mohlo zvrátit v Bělorusku ten vývoj spíš tím evropským směrem.

Jaromír ŠTĚTINA, europoslanec /nestr. za TOP 09/

Ano, ano. Lukašenko oklamal jak pana ministra Zaorálka, tak Evropskou unii. Tady prostě došlo k tomu, co se stát nemělo. Já si myslím, že bylo tady několik hlasů v Evropském parlamentu, které protestovaly proti tomu, co se stalo. A myslím si, že je třeba teďka použít jakousi ráznější politiku. Já bych připomněl panu Zaorálkovi, že by bylo nejlépe, kdyby prezentoval na nejbližším zasedání rady ministrů zahraničních věcí právě situaci v Bělorusku a Rusku a aby použil tu rétoriku, kterou je potřeba používat. To znamená, věci nazývat pravými jmény. Já bych se rád zeptal, pane, pane premiére, třeba váš stranický kolega ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane ministře ...

Jaromír ŠTĚTINA, europoslanec /nestr. za TOP 09/

Pan Štěch ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane ministře, zatím, pane ministře zahraničí. "Pane premiére" jste řekl ...

Jaromír ŠTĚTINA, europoslanec /nestr. za TOP 09/

Já jsem řekl ... pane ministře, předběhl jsem, předběhl jsem dobru. Pane ministře, váš stranický kolega, pan Štěch, a on je druhý ústavní činitel v České republice, řekl, že sankce proti Rusku jsou pokrytecké. Já jsem se vás chtěl zeptat, je to oficiální postoj České republiky, to, co řekl pan Štěch, předseda Senátu Parlamentu České republiky, váš stranický kolega?

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane ministře Zaorálku, tedy nejenom tato otázka, ale i to, jestli po tom, co se odehrálo v Bělorusku a také v Rusku, ty masové demonstrace, poměrně brutálně potlačené, jestli se cítíte jako oklamán, a jestli je na řadě a na místě přijmout a vystoupit nějak rázněji na evropské půdě?

Lubomír ZAORÁLEK

To jsou všechno moc silná slova, ale já odpovídám na všechny otázky, i to, co bylo řečeno na adresu pana Štěcha. Ale pan Štěch je docela statečný člověk v tom, co řekl, protože on to nejenom řekl takhle někde do médií, on to přímo, pokud vím, tak on to přímo řekl paní Angele Merkelové do očí, že je to pokrytecké a on dokonce tady tohle doplnil tím, že jí dal seznamy firem, které podnikají v Rusku a řekl jí: "Co to je za politika, když oficiálně na té politické úrovni my vyhlašujeme, že my máme sankce a tyto firmy, jak mám zjištěno, tyto sankce nedodržují a dokonce jejich obrat se zvyšuje?" A pan Štěch si dal tu práci, že si prostě sehnal v různých zemích, nejenom tedy v Německu, právě ti, kteří dokonce bez ohledu na sankce vesele spolupracují a říká: "Co to je za systém, ve kterém se sice na jedné straně něčím zajišťujeme, zaštiťujeme a na druhé straně ten obchod, naopak té situace jiní využívají a naopak do toho tím, tím snadněji vklouznou." Takže mně to připadá, že to celé stojí úplně jinak a že pan Štětina používá taková jednoduchá slova, která, mně připadá možná, ve kterých jsou emoce, což někdy taky do politiky patří, ale tady to podle mě mate. Ale já bych chtěl ujistit pana Štětinu, že se umím ozvat a že se umím ozvat razantně.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Štětino, jestliže vy jste narazil na výrok pana předsedy českého Senátu Milana Štěcha, který označil za pokrytecké to vysvětlení, že v jistém smyslu pokrytecké být mohou, protože se s firmami z tamního regionu obchoduje, ale přitom jsou drženy sankce, to vám nepřipadá jako dostatečné vysvětlení, že ta situace není tak černobílá?

Jaromír ŠTĚTINA, europoslanec /nestr. za TOP 09/

Já si myslím, že co zde řekl pan Štěch, to je výsledkem toho, že jsme v České republice, v zahraniční politice opustili to staré dobré rodinné stříbro, to je obrana lidských práv a kšeft se stal tím hlavním hlediskem zahraniční politiky. Vždyť vy jste jednal, nikoli o porušení lidských práv, pane ministře, vy jste nikde neodsoudil veřejně, že jsou porušována lidská práva v Rusku a v Bělorusku. Vy jste mluvil jenom o tom, že je potřeba navázat s Ruskem a s Běloruskem hospodářské dobré vztahy. To je sice pravda, ale ruku v ruce s tím je prostě potřeba bouřit, proti tomu se ohradit, co se tam odehrávalo, poněvadž, pokud to nebudeme dělat, tak budou následovat další a další terakty v Peteru nebo některých jiných ruských městech a budou prostí ruští lidé, kteří to odnesou tuto politiku lhostejnou k lidským právům.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

V pořadu Pro a proti diskutují europoslanec Jaromír Štětina a ministr zahraničí Lubomír Zaorálek. Pane ministře Zaorálku, politika lidských práv, a není to jen kritika z úst Jaromíra Štětiny, který teď zopakoval, se ozývá často, že česká diplomacie se od, nebo poměrně často, při jistých příležitostech, se odvrací od toho, jak také řekl pan Štětina, rodinného stříbra, tedy ochrany anebo zaštiťování dodržování lidských práv ve světě, tomu jasnému dodržování. Máte ten pocit, že je teď opravdu důležitější hospodářský prospěch Česka?

Lubomír ZAORÁLEK

Tak já jenom, především já musím reagovat na to, co řekl pan Štětina, protože já nevím úplně přesně, jestli on to sleduje jako to, co se děje a co dělá ministerstvo zahraničí a asi taky je pravda, že asi nemá na to tolik času, ale když třeba se ... jenom vezmeme to jednání s panem Lukašenkem, tak jenom bych chtěl informovat a to by určitě se dalo snadno dohledat, protože to je uvedené jako obsah toho rozhovoru, z toho, co jsem sděloval ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Bylo to v červnu v loňském roce pro posluchače.

Lubomír ZAORÁLEK

Ano, ano, tak já jsem přece ten rozhovor s panem Lukašenkem vedl z velké části o lidských právech, tak jak je možné se mě ptát, že mluvím všude, všude o ekonomice a ne o lidských právech? Já jsem mu právě řekl, a samozřejmě, já jsem ocenil to, že Bělorusko propustilo politické vězně, to určitě aj pan Štětina uzná, že to bylo dobré ocenit, protože se nám to nestává často, takže je dobré to zaregistrovat, že někdo udělal něco, co je velice neobvyklé, aby vám stát řekl: "Propouštím všechny politické vězně." Tak sice se můžete rozhořčovat a můžete bouřit, jak jste říkal, ale měl byste být fér a měl byste uznat, když někdo udělá krok, který byste měl ocenit, takže já jsem právě samozřejmě tímto začal a řekl jsem, že to je velmi dobrá věc a že my to velice vítáme, ale zároveň jsem mluvil o tom, co jsou ty další věci, které nejenom Česká republika, ale i Evropská unie formulovala. To se týkalo blížících se voleb, to se týkalo toho, co bylo slíbeno, že se udělá pro to, aby ty volby byly opravdu regulérní a opatření dokonce i v změnách zákonu. A já jsem se bavil s panem Lukašenkem o tom, jak je důležité to, aby Lukašenko, aby podpor ..., aby Bělorusko pokračovalo, že to pro ten další rozvoj vztahů bude velice důležité, jak bude pokračovat Bělorusko na té cestě, kterou takto dobře odstartovalo. Ale já jenom chcu ujistit pana Štětinu, že opravu mně to připadá, že 80 % rozhovoru se týkalo tady toho, protože pan Lukašenko se mě ptal, co je vlastně třeba pro to, aby Evropská unie byla více partnerem. Já jsem ho upozorňoval, že tohle jsou ty věci, které budou sledované.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Které vadí.

Lubomír ZAORÁLEK

Takže chápete? Mně to připadá komické poslouchat věci, jak my něco nezmiňujeme a já mám v hlavě, jak prostě tady těmto tématům se věnuju poměrně rozsáhle a jako ..., co se týče protestů a podobně, no, já tady nebudu vršit důkazy, že je to jinak, ale připadá mi, že to ten depo ..., že to pro posluchače nebude moc zajímavé. To znamená, já se domnívám, že je potřeba být trochu v něčem klidnější, jako méně bouřit a více se skutečně zabývat podstatou těch věcí a to, tady šlo přece o velkou věc, tady šlo o to, že nám jedna z těch věcí říkala: "My jsme poslední země, která nemá nějaké zamrzlé teritorium válečné, protože všechny ostatní od Ukrajiny, Moldávie ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Je tam problém?

Lubomír ZAORÁLEK

To znamená, my jsme poslední, my jsme teďka my na řadě jako a to nejsou, to není legrace. To jsou vážné věci jako a když říkáte, že nás oklamal pan Lukašenko ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Rozumím.

Lubomír ZAORÁLEK

A tady mně se zdá, že máte takovou strašně jednoduchou představu. Jako, rozumíte, ty země skutečně mají omezený prostor.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane poslanče, ...

Lubomír ZAORÁLEK

A to jednání s nima je komplikovaná věc, ale není to věc jednoduchých výkřiků a jednoduchého bouření.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane, pane poslanče Štětino, máte pocit, že tedy jaksi zamyslel jste se i nad tím, že třeba nevíte všechno? Že se zástupci české diplomacie v rozhovorech s lidmi, které vy zmiňujete, dotýkají témat, jako jsou lidská práva, ačkoli to třeba veřejnost neví?

Jaromír ŠTĚTINA, europoslanec /nestr. za TOP 09/

Já bych si nemyslel, že všechno vím. Nikdy bych si to neodvážil tvrdit. Ale přeci jenom některé věci jsou úplně jisté a o nich jsem přesvědčen a jsem přesvědčen o tom, že odehrávalo se to v Bělorusku, co se tam odehrávalo koncem března, tak to je to, co se odehrávalo u nás v České republice. My jsme to prožili, my jsme prožili třeba Palachův týden, prožili jsme všechny ty demonstrace, kde jsme byli rozháněni stříkačkami a policajty, stejně jako jsou ti lidé, kteří jsou dneska v Bělorusku. A my jsme na to snad zapomněli, pane ministře? My bychom měli přeci jenom tvrdě vystoupit proti tomu, co se tam odehrávalo! My jsme tenkrát, když nás pro, proháněli policajti a zatýkali, tak jsme byli také rádi, když se nás někdo zastal, a proto já si dovolím vás znovu poprosit, abyste otevřel tuto otázku jako na nejbližším zasedání rady ministrů zahraničních věcí, které se budete účastnit.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Chystáte se k tomu, pane Zaorálku, otevřít to na evropské půdě a možná i v české vládě?

Lubomír ZAORÁLEK

Ale já si myslím, že ani nebudu zas tak muset moc se snažit otevírat, protože se na tom dohodneme s kolegy velmi rychle, protože tohle, když se děje, tak my se o tom vždycky bavíme. To není třeba ..., mohu vám garantovat, že tohle bude tématem debaty a když, pokud to neudělá někdo jiný, tak já bych to samozřejmě také udělal, ale o to nejde. Jde o to, abychom tady neříkali takové zjednodušené soudy. Ne, neříkejte, neříkejte tak všechno paušálně, že to, co se děje v Bělorusku, je stejné, jako se dělo u nás. Tyhle jednoduché paralely nám ve skutečnosti vůbec nepomáhají porozumět tomu, co se děje kolem nás. Já jsem přece vám sám řekl, že ti, kteří teď manifestovali na těch ulicích v Minsku, tak to byli lidé, kteří ještě nedávno skutečně hlasovali spontánně, bez donucení bez pana prezidenta Lukašenka. On tam má 80% podporu ve volbách a i kdyby ty volby udělal tak, že by byly dokonalé, tak vám prostě říkám, že on by ty volby vyhrál. To znamená, tohle je jiná, jiná situace, než byla tehdy v Československu a řekl jsem stejně tak, že ti lidé, kteří ještě včera se klidně dívali a poslouchali Lukašenka, tak po jeho posledních zákonech rozmrzelí, otrávení šli do ulic a bylo to ... a oni byli ochotni, oni byli ochotni ho dokonce tolerovat po zbytek života, kdyby ...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Tomu rozumím, ale to je věc, která už zazněla ...

Lubomír ZAORÁLEK

... kdyby některé věci změnil, ale když nebudeme vnímat tu sociální situaci v zemi, tak se nedostaneme nikam.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane ministře, ale to je jedna, to je jedna věc ...

Lubomír ZAORÁLEK

Takovými jednoduchými paralelami, že v Bělorusku jsme stejní jako v roce 68, jsou nepravdivé.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

... která je teď velmi důležitá a možná trošku zanikla, jestli je opravdu zásadní, aby to Česko zvedlo jako první u nás, abychom jaksi navázali na tu politiku, o které mluvil pan europoslanec Štětina na té evropské půdě, tedy, abychom my, tedy vy jako náš zástupce, zástupce české diplomacie řekl: "Ano, my chceme, aby se teď Evropská unie věnovala tomu, co se děje v Bělorusku, protože je to špatné."

Lubomír ZAORÁLEK

Jako, jako určit se Bělorusku budeme věnovat. Kdyby náhodou se stalo, že to není na programu, tak mohu říci, že bych to sám navrhl, ale, myslím, mám velké podezření, že bude daleko víc ministrů, kteří o tom budou mít zájem a že se na tom spíš dohodneme a nebude to třeba, abych to já sám navrhoval. Tohle funguje tak, že když je takové to téma, když se něco podobného děje, tak se samozřejmě k tomu během jednání, které jedná velice často, tak se k tomu musíme dostat a dohodneme se na tom velmi rychle, ale tady jde o to, že my jsme jako Evropská unie a zrovna Česká republika prosazovalo to téma Bělorusko v minulosti opakovaně. A já jsem to právě prosazoval na jednání už dříve, právě proto třeba, že došlo k tomu propuštění těch politických vězňů a já jsem měl zájem, abychom se bavili o té situaci v Bělorusku, abychom se snažili porozumět a dělali kroky, kterými, kterými ten prostor, pokud se vytváří, tak abychom ho využili. To znamená, my jsme v této věci, jako Česká republika, byli iniciativní, protože my máme do Běloruska poměrně blízko. Myslím si, že to je terén, který je nám poměrně známý a mohu říci, že jsme v tomhle byli vždy mezi těmi, kteří stáli právě o to, aby se o Bělorusku mluvilo. Vy asi chápete, že země západnější nebo jižnější, ty dění v Bělorusku tak nepřitahuje jako nás, kteří to máme daleko blíže. Takže já mohu říci nejen, že teď, ale v minulosti jsme byli vždy ti, kteří právě toto téma zvedali a snažili jsme se o to, aby Evropská unie se

Běloruskem zabývala, ale byli jsme v tom docela úspěšní, protože ta současná politika EU, to, co se formovalo, tak bylo taky i výsledkem té naší snahy zaměřit se na Bělorusko a věnovat se mu.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Říká ministr zahraničí za ČSSD Lubomír Zaorálek. Mluvila jsem s europoslancem za TOP 09 s podporou Starostů Jaromírem Štětinou. Díky, na shledanou.

Lubomír ZAORÁLEK

Děkuju taky, na shledanou.

Jaromír ŠTĚTINA, europoslanec /nestr. za TOP 09/

Na shledanou.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Dobrý poslech přeje Veronika Sedláčková.